

Jaroslav Goll (11. 7. 1846 - 8. 7. 1929)

Život:

Jaroslav Goll se narodil v Chlumci nad Cidlinou do rodiny lékaře. Studoval obecnou německou školu. Na gymnázium nastoupil v Hradci Králové, středoškolské studium ovšem dokončil v Praze roku 1864. Na Karlově universitě hodlal studovat literaturu a umění, tato kombinace však nebyla otevřena, a proto nastoupil na historii. Na UK byl ovlivněn zejména třemi profesory - Konstantinem Höflerem (chtěl prosadit praktická cvičení s prameny, odpůrce Palackého, vedl Golla k historické práci), Antonínem Gindelym (zaměřen na dějiny 16. a 17. st., prameny získával i ze zahraničních archivů) a Václavem Vladivojem Tomkem (medievalista). Vysokoškolský titul získal v zimě roku 1869.

Na počátku roku 1870 byl shledán schopen učit na vyšším gymnáziu a začal vyučovat dějepis a zeměpis na gymnáziu v Mladé Boleslavi. Jeho zdejší působení však trvalo pouze jeden rok. Na podzim roku 1871 započal svůj roční pobyt na univerzitě v Göttingenu. Z hlediska jeho další vědecké práce byl tento pobyt převratný. Seznámil se zde s odlišným způsobem práce, u profesora Georga Waitze poznal „pravý seminář“. Během zahraničního pobytu začal spolupracovat s americkým velvyslancem Georgem Bancroftem. Po ukončení spolupráce odjíždí na dvouměsíční cestu na západ (Holandsko, Velká Británie), na podzim roku 1873 se vrací zpět do Prahy. Po návratu učil na Československé obchodní akademii.

Roku 1875 získal docenturu, která mu hmotně nepomohla, a tak musel zůstat učit na Československé obchodní akademii. Titul mimořádného profesora středověkých a novověkých dějin získal až za pět let. Teprve nyní se mohl naplno věnovat svému působení na vysoké škole. Titul řádného profesora získal roku 1885. V letech 1891-1892 působil jako děkan FF. Také mu byl udělen titul dvorního rady (1905). Roku 1907 získal titul řádného člena České akademie a stal se také rektorem university. Kvůli zdravotním problémům za krátkou dobu místo rektora sice opustil, ale nadále se věnoval vědecké práci. Goll byl jedním z domácích učitelů arciknížete Karla Františka Josefa (později císaře Karla I.). Zemřel 8. června 1929.

Přínos:

Jaroslav Goll se zasloužil o významný posun ve vývoji českého dějepisectví.

Po rozdělení Karlovy university na Karlo-Ferdinandovu universitu začal vyučovat na české části. Gollovy přednášky byly údajně velmi poutavé, na každé přednášce podával přehledy pramenů a literatury k danému tématu. Jako součást vyučování zavedl semináře po vzoru G. Waitze, v nichž vyučoval správnému rozboru pramenů. Jelikož Historický ústav neměl svoji knihovnu, konaly se semináře často v bytech docentů, kteří vlastnili potřebné knihy.

Docházelo zde k bližšímu seznámení učitele se žáky, což umožnilo také zformování skupiny mladých historiků, kteří byli nazváni Gollovi žáci. Díky Gollově podpoře těchto studentů při zahraničních studiích, vzešli z jejich řad četní odborníci na období středověku a novověku. Gollova škola ovšem není totéž co Gollovi žáci. Do této školy totiž nepatřili jenom studenti historie. V rámci Gollovy školy můžeme rozeznat několik generačních vrstev. První skupinu tvoří žáci narození v 70. letech (Josef Pekař, Gustav Fridrich, Kamil Krofta, Ladislav Karel Hofman, Václav Novotný). Druhá skupina je tvořena žáky narozenými v 80. letech (František Hrubý, Bedřich Mendl).

Protože v českém prostředí nebyl žádný odborný časopis, ve kterém by mohli historikové publikovat, vznikl roku 1895 Český časopis historický. ČČH nebylo možné srovnávat s dřívějšími vědeckými časopisy, neboť charakter studií vycházel z kritického zvládnutí pramenů interpretovaných na základě moderní historické metody.

Roku 1886 vyšla v časopise Atheneum studie Jana Gebauera *Potřeba dalších zkoušek RZK*, ve které byla projevna pochybnost o jejich pravosti. Goll ještě tentýž rok sepsal *Historický rozbor básní rukopisu Královédvorského: Oldřicha, Beneše Heřmanova a Jaroslava*.

V rozboru vyvrátil hlavní argumenty, o které Palacký opíral přesvědčení o jejich pravosti. Golla spor velmi vyčerpával, protože se musel stavět proti lidem, se kterými vycházel. Kromě historie se už od studií zajímal také o literaturu. Publikoval například v časopisech Lumír, Květy.

Ačkoliv Jaroslav Goll nenapsal žádné rozsáhlé souhrnné dílo, dal českému vnímání historiografie nový rozměr a vychoval pokračovatele tohoto nového směru.

Dílo:

Die Französische Heirat. Frankreich und England 1624 und 1625, Disertační práce, Praha 1876.

Quellen und Untersuchungen zur Geschichte der böhmischen Brüder I., II., Praha 1878.

Chelčický a Jednota bratrská v 15. století, Praha 1916.

Čechy a Prusy ve středověku, Praha 1897, (dostupné online:

http://openlibrary.org/books/OL24446236M/%C4%8Cechy_a_Prusy_ve_Stredov%C4%9Bku).

Literatura:

František Kutnar – Jaroslav Marek: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátku národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století*. Praha 1997.

Jaroslav, Marek: *Jaroslav Goll*. Praha 1991.